

ROZHOVOR

**Rozhovor
s předsedou NSZM ČR
Mgr. Petrem Řezníčkem**

NSZM by měla být i nadále stabilní a respektovaná asociace

Projekt Zdravé město má za sebou další rok své existence. Jak byste jej zhodnotil jako předseda Národní sítě Zdravých měst?

Především je třeba poděkovat všem, kteří přistupovali k realizaci tohoto projektu aktivně – odváděli opravdu dobrou práci. Myslím, že jsme se opět posunuli o kus dále. Jednou z indicií může být další nárůst členů, který do NSZM přinesl řadu aktivních měst s velkými zkušenostmi, které mohou obohatit stávající členy a asociace jako takovou. Za významný považuji rovněž fakt, že asociace ve zdraví „přežila“ turbulence na politické scéně, které s sebou vždy přináší komunální volby, jež se naposledy uskutečnily na sklonku roku 2006 a ovlivnily tak celý loňský rok. Co je pro mě také jako místostarostu Chrudimi důležité, je, že proběhla řada praktických školení ve vztahu k čerpání zdrojů z EU a tato více než dvouletá příprava se začíná vyplácet. Členové NSZM mohou navíc využívat praktických informačních nástrojů, které jim přípravu projektů usnadní a zefektivní. NSZM si rovněž udržela a nadále rozvíjela vůdčí pozici v oblasti podpory zdraví a udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni, což je jedno z jejích hlavních poslání. Byl to také první rok, kdy se nejen naši členové mohli zapojit do tzv. Společného tématu „udržitelná a bezpečná doprava“. Toto široké téma bude teprve vyhodnoceno, už teď si ale trůfám tvrdit, že splnilo očekávání. Jsem rád, že se naše asociace neztratila ani na mezinárodní scéně. Vrcholní zástupci z WHO na své jarní návštěvě v Praze ocenili práci Zdravých měst v České republice a označili NSZM za jednu ze tří nejlepších sítí v celé Evropě. Uplynulý rok samozřejmě přinesl i některé méně příjemné skutečnosti, z asociace například vystoupili někteří její dlouholetí členové, věřím však, že je ti noví plnohodnotně nahradí a přinesou nové podněty a ukázkové postupy. Celkově tedy hodnotím rok 2007 ze svého pohledu předsedy NSZM jako úspěšný.

Jakým směrem se bude NSZM a její členové ubírat v právě startujícím roce?

To bude záležet zejména na samotných městech, obcích a regionech. Do jisté míry byl rok 2007 „stabilizačním“ a ten nový nám umožňuje se naplno věnovat práci, nikoliv přípravám na volby či povolebním vyjednávání. Podzimní Valná hromada schválila řadu cílů. Za hlavní považuji plnění poslání NSZM, tj. propojovat municipality a odborné organizace v České republice ke spolupráci v systematické podpoře zdraví a kvality života a k aktivnímu uplatňování

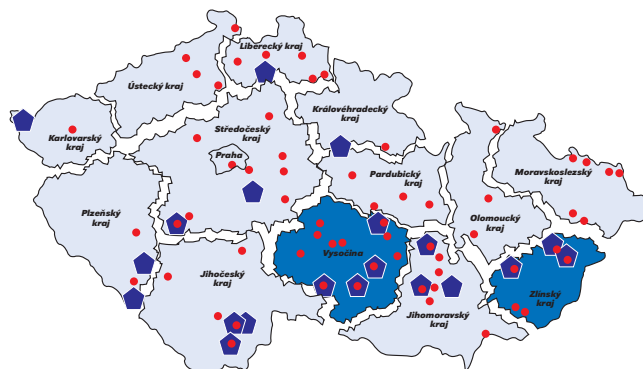
udržitelného rozvoje na místní, regionální, národní i mezinárodní úrovni. Tomu by měly napomáhat kvalitní služby ze strany Kanceláře NSZM a samozřejmě aktivní přístup nás – zástupců samospráv. My bychom měli mít největší zájem na tom, aby tato strategie byla konkrétními aktivitami naplňována. Mým přáním rovněž je, aby se NSZM nadále rozvíjela jako stabilní a respektovaná asociace, která bude dobrým partnerem všem, kteří o to projeví zájem. Zároveň aby byla dostatečně silná na to hájit zájmy svých členů na všech úrovních samosprávy. Důležité je samozřejmě i nadále rozšiřovat členskou základnu, stejně jako zvyšovat počet pokročilých členů, a to jak v rámci zdravotní linie, tak linie místní Agendy 21. S tím vším pak souvisí dobrá propagace a medializace našich aktivit, tak abychom prodali to, v čem jsme úspěšní a předávali naše zkušenosti ostatním.

Dovolte mi, abych na tomto místě také popřál všem kolegyním a kolegům ze Zdravých měst, obcí a regionů vše nejlepší do nového roku 2008. Zejména, ať přinese mnoho úspěchů osobních i profesních, a také dobrý pocit z práce, kterou pro Projekt Zdravé město a jeho myšlenku odvádějí. Doufám, že v nastoupené cestě vytrváme a budeme ji i nadále společně proslapávat.

Petr Řezníček

OHLÉDNUTÍ ZA MINULÝM ROKEM

Vážení čtenáři, dostává se vám do rukou letošní první číslo informačního bulletinu Národní sítě Zdravých měst. Po celý uplynulý rok přinášel informace o dění ve Zdravých městech, obcích a regionech a zabýval se různými společensky významnými tématy. Zpravodaj NSZM je jako jeden z mála podobných bulletinů překládán do anglického jazyka a distribuován po celém světě. Za svůj obsah i grafickou podobu si vysloužil již nejednu pochvalu a obdiv jak ze strany zástupců ostatních národních sítí a Zdravých měst, tak ze strany řady odborných partnerů v České republice, kteří jej využívají jako cenný zdroj informací o dění ve městech a obcích. Doufáme, že toto úvodní „bilancující“ vydání vám přinese zajímavé informace o tom, co se ve Zdravých městech, obcích a regionech událo v roce 2007 a jaké významné aktivity jsou přichystány na právě startující rok 2008.

Asociace Zdravých měst, obcí a regionů se rozšířila o další členy

Během uplynulého roku posílila asociace o celkem 13 nových členů: **Adamov, Česká Lípa, Hlinsko, Hlučín, Jihlava, Kácov, Karlovy Vary, Lomnice nad Popelkou, Přeštice, Tábor, Varnsdorf, Velký Beranov, Sdružení obcí Hamr**. Mezi členy přibýlo nejvíce měst střední velikosti. Podzimní Valná hromada NSZM ČR rovněž schválila usnesení, podle kterého se od roku 2008 mohou členy stát také Místní akční skupiny, jež obohatí asociaci zejména o zkušenosti z oblasti financování a projektové přípravy ve venkovských regionech.

Také rok 2007 přinesl členům NSZM řadu ocenění za jejich úspěšný postup

Zdravá města, obce a regiony si i v letoším roce převzaly na **Národní konferenci ke kvalitě ve veřejné správě** významná ocenění za svůj postup v rámci zavádění metod kvality do práce městských a obecních úřadů. Projevila se tak dlouholetá práce těchto měst směrem ke kvalitnímu úřadu komunikujícímu s veřejností, která pod hlavičkou Světové zdravotní organizace probíhá v ČR od roku 1994. Zdravá města a regiony tvořily více než třetinu z celkem čtyř desítek oceněných úřadů. V kategorii cen, které se udělují za systémový postup samospráv směrem ke kvalitě života, udržitelnému rozvoji a podpoře zdraví na základě mezinárodních standardů místní Agendy 21 uspěla Zdravá města **Chrudim, Letovice, Litoměřice, Moravská Třebová, Orlová, Prostějov** a Zdravý mikroregion **Drahanská Vrchovina**. Specifické ocenění získalo Zdravé město **Uherské Hradiště** za využití metod komunitního plánování sociálních služeb. Dalších sedm členů Národní sítě Zdravých měst si převzalo cenu za zavádění metody kvality CAF (Společný hodnotící rámec), která pomocí sady devíti kritérií umožňuje sebehodnocení organizací a výsledků jejich práce směrem k zákazníkům – občanům. Uspěla Zdravá města **Brno, Karviná, Lomnice nad Popelkou, Pelhřimov, Slaný, Strakonice, a Tábor**.

Dalšími oceněnými, tentokrát za inovaci ve veřejné správě, byly Zdravý kraj **Vysočina** a Zdravé město **Hlučín**.

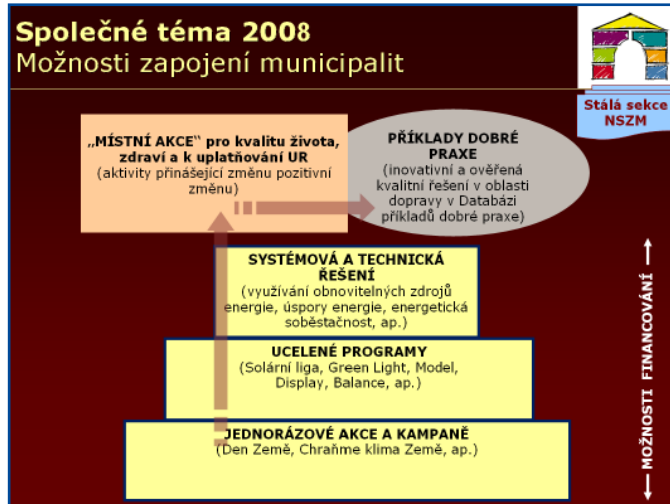
Úspěšné postupy členů NSZM a jejich asociace budou představeny také na říjnové mezinárodní **konferenci kvality ve veřejné správě EU v Paříži**, kde se prezentují nejlepší řešení v této oblasti za jednotlivé členské země. NSZM má tu čest být jedním ze dvou reprezentantů České republiky a bude zde jako dobrou praxi prezentovat také informační systém DataPlán NSZM.

Členové NSZM uspěli i na dalších „kolbištích“. Například v soutěži **Cesty městy – dopravní zklidňování ve městech, obcích a regionech**, kterou každoročně vyhlašuje Nadace Partnerství. První tři příčky obsadila Zdravá města **Šternberk, Hodonín a Strakonice**, do první desítky se probojovalo také Zdravé město **Poděbrady**.

Také v rámci pátého ročníku soutěže **O lidech s lidmi – Cena za podporu místní demokracie 2007**, bodovali členové NSZM. Zdravé město **Kopřivnice** získalo druhé místo a Zdravý mikroregion **Drahanská vrchovina** se umístil na třetím místě. V závěru roku pak vybojovalo Zdravé město **Chrudim** třetí místo a Zlatou cenu na mezinárodní soutěži The LivCom Awards neboli „**Město, ve kterém stojí za to žít**“, a dovršilo tak úspěchy Zdravých municipalit i na mezinárodním poli.

Společné téma 2008: Udržitelnou dopravu vystřídá udržitelná energetika

Společné téma „**udržitelná a bezpečná doprava**“, kterou na začátku roku 2007 vyhlásila Rada vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR), má za sebou první rok své existence. Během něho proběhly v desítkách měst a obcí stovky akcí k tématu dopravy. Mezi největší patřily např. Evropský týden mobility, Týden udržitelného rozvoje či Národní dny bez úrazů. Celkem 19 Zdravých měst se zároveň připojilo k měření **místních dopravních indikátorů**, které mají umožnit městům sledovat a porovnávat stav vybraných oblastí dopravy a měřit efektivitu přijímaných opatření. RVUR rovněž schválila, že Společným tématem roku 2008 bude „**udržitelná energetika**“. I v tomto roce se budou moci aktivní municipality zapojit do měření indikátorů a realizace různých akcí směřujících např. k využívání obnovitelných zdrojů energie či úsporám energie. Mezi nejvýznamnější budou patřit jarní akce **Den Země** a **Týden udržitelného rozvoje**. Více informací naleznete na <http://www.udrzitelna-doprava.cz> a v budoucnu také na <http://www.udrzitelna-energetika.cz>. Na obou internetových rozcestnicích se aktualizují informace a odkazy na instituce a informační zdroje, které mohou městům, obcím a regionům pomoci v jejich dalším postupu k udržitelnější dopravě a energetice.

Získávání finančních zdrojů na podporu kvalitního rozvoje samospráv zůstává i nadále prioritou

V průběhu roku 2007 postoupila řada Zdravých měst, obcí a regionů v kvalitě místní Agendy 21, a tudíž dle oficiálních Kritérií MA21 také na příčkách Databáze MA21. Proběhly úspěšné obhajoby doposud nejvýše dosažené kategorie „B“ v rámci této metody kvality, a to opakovaně ve městech **Chrudim** a **Vsetín**, nově se do této kategorie dostala také **Kopřivnice**. Významného posunu bylo rovněž dosaženo v oblasti finanční podpory municipalitám a partnerským organizacím, které od začátku roku 2008 mohou získávat finance

z programu Ministerstva životního prostředí **Phare Revolving** na rozvoj procesů místní Agendy 21 v souvislosti s plněním oficiálních Kritérií MA21. Byla rovněž poskytnuta účelová finanční podpora pro aktivity spojené s naplňováním jednotlivých kritérií v Databázi MA21 pro zde zaregistrované municipality na konci roku 2007.

Významného posunu v podpoře udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni bylo dosaženo ve Zdravém kraji Vysočina. Zastupitelstvo zde v červenci loňského roku schválilo tzv. **Zásady Zastupitelstva kraje Vysočina pro poskytování dotací na podporu naplňování a propagace principů místní Agendy 21 v kraji Vysočina**. Žadatelé mohou získat dotaci až ve výši 60 tisíc Kč na jeden projekt. Přičemž jeden žadatel může získat podporu pro maximálně tři projekty v kalendářním roce, tzn. celkem 180 tisíc Kč. Kraj Vysočina v letošním roce plánuje i **finanční podporu** projektů zaměřených na osvětu ke **zdraví a zdravotní prevenci** – mezi hlavní témata patří „Zdravé školní stravování“ a „Prevence dětských úrazů ve školách“.

DATA PLÁN NSZM

Pro zvýšení šance svých členů uspět v tvrdé konkurenci projektů usilujících o finanční zdroje z domácích a evropských dotací připravila NSZM také řadu školících akcí. Na otázky týkající se čerpání zdrojů z EU a projektové přípravy byly zaměřeny tzv. **Projektové inkubátory**. Při těchto konzultačních setkáních potenciálních předkladatelů projektů společně s projektovými konzultanty bylo v loňském roce prodiskutováno více než **50 projektů**. I v letošním roce připravuje Kancelář NSZM tuto poptávanou službu. Konzultace budou vzhledem k ročním tématům zaměřeny zejména na oblast udržitelné dopravy a energetiky a budou pro členy zdarma.

Další oceňovanou službou bude rozšíření možností porovnávat jednotlivé návrhy projektů s konkrétními dotačními tituly, do kterých jejich financování tématicky patří. **DataPlán NSZM** umožní členům „na jedno kliknutí“ vlastní návrhy ihned porovnat s relevantními operačními programy a do budoucna i dalšími zdroji.

Tématům projektové přípravy a čerpání zdrojů se budou věnovat také připravované **Školy NSZM**, akreditovaný vzdělávací program pro koordinátory a politiky PZM a MA21.

Podpora a rozvoj klíčových témat bude mít novou podobu

Valná hromada NSZM na svém podzimním zasedání v roce 2007 odsouhlasila pět klíčových témat, kterým by se její členové měli v nadcházejících letech intenzivně věnovat. Své zkušenosti budou moci sdílet na tzv. **Stálých sekcích**, které budou zaměřeny na následující témata:

Udržitelná a bezpečná doprava, Udržitelná energetika – zdroje a úspory, Strategické plánování, řízení a komunikace, Plánování a řízení pro zdraví a Kvalita ve veřejné správě včetně informační a znalostní společnosti, informačních technologií a systémů.

Důležitou součástí postupu v rámci klíčových témat je také měření indikátorů. NSZM proto pomáhá svým členům např. při tvorbě tzv. **místních ukazatelů**, které využívají města pro sledování naplňování strategií a rozvojových plánů. Místní ukazatele v roce 2007 postupně vytvořilo **11 Zdravých měst**. Zároveň se podařilo ve spolupráci s odborným mikrotýmem při Radě vlády pro udržitelný rozvoj vytvořit sadu místních expertních indikátorů k tématům dopravy a energetiky. Tyto sady mohou pomoci samosprávám sledovat vývoj ve vybraných oblastech bez nutnosti složitějšího získávání dat a jiných údajů. Zároveň však poskytují důležité informace pro vedení radnic, obyvatele i média.

Jednou z významných událostí letošního roku byla i aktivita v oblasti podpory zdraví a plánování pro zdraví. V **5 pilotních místech** – Zdravých městech **Chrudim, Litoměřice, Vsetín, Ústí nad Labem** a Zdravém kraji **Vysočina** započala tvorba expertních **zdravotních plánů**. Ve spolupráci se zdravotními institucemi se rovněž podařilo dotvořit sadu **zdravotních indikátorů**, kterými mohou města měřit základní oblasti zdravotního stavu obyvatel a sledovat jejich vývoj.

Kromě sledování vývoje v důležitých oblastech rozvoje na úrovni měst budou moci samosprávy využít také metody **benchmarkingu**, tedy vzájemného srovnání mezi sebou. Sdílení dobré praxe a zkušeností a poučení se z chyb i úspěchů druhých umožní municipalitám rychlejší a efektivnější postup směrem ke kvalitnímu rozvoji.

NÁRODNÍ SÍŤ ZDRAVÝCH MĚST, OBCÍ A REGIONŮ ČR	
TÉMATATA MĚSÍCE 2008	
Únor	Kvalita veřejné správy
Březen	Informační technologie
Duben	Udržitelná energetika Den Země
Květen	Nekuřácké veřejné prostory Den bez tabáku
Červen	Prevence úrazů Dny bez úrazů
Září	Udržitelná a bezpečná doprava Evropský týden mobility
Říjen	Plánování pro zdraví, zdravotní prevence Dny zdraví

Kam pro inspiraci? Do Databáze DobráPraxe!

Během roku 2007 bylo naplněno do **Databáze DobráPraxe** téměř 70 příkladů dobré praxe z celkem 9 oblastí rozvoje měst, obcí a regionů. Vznikly také specificky zaměřené oblasti na témata udržitelné spotřeby a výroby a sociálního začleňování, které byly realizovány za podpory projektů, v nichž je NSZM partnerem. Všechny inspirativní příklady naleznete na <http://www.dobrapraxe.cz>. Úspěšné projekty a programy z oblasti udržitelné a bezpečné dopravy naleznete také v nové publikaci NSZM „**Udržitelná a bezpečná doprava – kam pro inspiraci?**“, která je ke stažení na <http://www.nszm.cz/publikace/doprava>. Přináší celkem 10 příkladů např. z oblasti dopravního zklidňování, prevence úrazů či využívání alternativních paliv v dopravě.

Komunikaci s veřejností města, obce i regiony podporují

Návrhy projektů a další náměty spojené s rozvojem míst, kde žijí, diskutovali obyvatelé více než **30 obcí, měst a regionů**, kteří se v průběhu roku 2007 setkávali na tzv. **Fórech Zdravých měst** – veřejných diskusích k celkovému rozvoji ve městech a obcích. Způsob, jak komunikovat s veřejností si mohou členové NSZM nacvičovat také na **Školách NSZM**. Každá Škola se zaměřuje vždy na určité aktuální téma důležité pro rozvoj těchto mezinárodních programů v obcích a regionech. V roce 2007 hostilo Jarní školu **Nové Město na Moravě**, Letní školu **Ústí nad Labem** a Podzimní škola proběhla ve **Vsetíně**. Účastníci se v rámci těchto otevřených setkání školili např. v problematice medializace, facilitace a vedení veřejných projednání, strategického plánování, a mnoha dalších.

První, tedy Jarní škola NSZM v roce 2008, proběhne **12.-14. března 2008** ve Zdravém městě **Chrudim**.

Kancelář NSZM připravuje pro své členy i v tomto roce vedení týmových prací a facilitace veřejných fór Zdravých měst, jako jednu ze základních a populárních služeb.

Zdravá města v České republice získávají uznání od svých kolegů z Evropy

Národní síť Zdravých měst hostila v Praze ve dnech 2.-4. května zasedání poradního orgánu Světové zdravotní organizace **WHO Advisory Committee Meeting**. Dr. Agis Tsouros, který je zodpovědný za Projekt Zdravé město WHO v Evropě, na něm ocenil práci Zdravých měst, obcí a regionů a jejich asociace v České republice, která je podle jeho slov jednou ze tří nejlepších národních sítí v Evropě. „*Jsem rád, že se v České republice Projekt Zdravé město velmi dobře rozvíjí a v mnoha ohledech je dobrým příkladem pro ostatní země*“ uvedl Tsouros. Kromě samotného jednání Advisory Committee byly součástí nabitého programu také prezentace aktivit asociace NSZM a jejich

členů – **Brna, Chrudim, Kroměříž** a kraje **Vysočina**. Zástupci devíti zemí Evropy se v rámci svého pracovního programu setkali také s pražskými radními Mgr. Petrem Štěpánkem, CSc. a Mgr. Milanem Pešákem, se kterými diskutovali aktuální problémy Prahy z pohledu zdraví a životního prostředí.

Své úspěšné postupy prezentovali členové NSZM také v zahraničí. Možnosti komunikace s veřejností v oblasti prosazování obnovitelných zdrojů energie prezentovalo na mezinárodní konferenci asociace Energie-Cités v rumunském Brašově na jaře loňského roku Zdravé město **Litoměřice**. Litoměřice se staly také jediným českým zástupcem v rámci putovní výstavy Imagine (Představ si), kterou Energie-Cités osvětluje na příkladu šestnácti světových měst principy udržitelného rozvoje se zaměřením na oblast energetiky a předcházení negativních dopadů klimatických změn. V současné době je tato výstava k vidění také v České republice ve Zdravých městech.

Velkým úspěchem byla rovněž prezentace na výroční konferenci **ICLEI** na téma udržitelného rozvoje ve městech a regionech ve španělské **Seville**, kde se sešlo více než 1500 účastníků z celého světa a kde NSZM představila nový informační nástroj DataPlán. Také v letošním roce budou aktivity a zkušenosti Zdravých měst, obcí a regionů prezentovány na řadě významných mezinárodních akcích, jako je např. výroční konference **Energie-Cités** v Corku, či říjnové **setkání Zdravých municipalit v Záhřebu** ad.

Na základě dohody národních asociací na výroční konferenci samospráv zapojených do Projektu Zdravé město WHO ve francouzském Rennes, je v tomto roce rovněž očekáván posun v oblasti spolupráce národních sítí Zdravých měst v Evropě směrem k vytvoření jednotného postupu v propagaci Projektu Zdravé město WHO a podpoře měst, obcí a regionů, které tento projekt v jednotlivých zemích realizují.

Rádi bychom poděkovali všem členům za jejich aktivní přístup a úspěšnou realizaci Projektu Zdravé město v uplynulém roce a těšíme se na další společná setkání a spolupráci v roce 2008.

Kancelář NSZM ČR

KONTAKTY

NSZM ČR, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10

T: +420 602 500 639 | E: info@nszm.cz | W: www.nszm.cz

Petr Švec, národní koordinátor Projektu Zdravé město WHO v ČR

(použité ilustrační fotografie pocházejí z archivů NSZM ČR a Zdravých měst, obcí a regionů ČR)

ZDRAVÁ MĚSTA, OBCE, REGIONY
ČESKÉ REPUBLIKY